

A woman with short brown hair and a man with a beard and glasses are sitting at a desk in an office, looking at a laptop. The woman is wearing a white top and the man is wearing a black shirt. A white coffee cup is on the desk in front of them. The background is a blurred office environment with other people and lights.

**Suomen Akatemian
kommentit
vastuullisen arvioinnin
seminaarissa 18.3.2020**

**Aki Salo
Johtava tiedeasiantuntija,
Suomen Akatemia**

Vastuullisen tutkijanarvioinnin suositus – Akatemialle tärkeitä poimintoja

- Yksittäisten tutkijoiden työtä arvioidaan rekrytointitilanteissa, urapolulla etenemistä seurattaessa ja rahoitusta jaettaessa.
 - Tutkijanarviointi mahdollistaa, muokkaa ja suuntaa tutkimusta, vaikuttaa tutkijan työhön.
 - Tärkeitä teemoja:
 - Avoimuus
 - Eettisyys
 - Yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja vaikuttavuus
 - Tutkijantyön monimuotoisuus
 - Tutkimuksen ja tuotosten monimuotoisuus
- Koko tutkimusyhteisöllä on vastuu arvioinnin periaatteista ja käytännöistä

Vastuullisen tutkijanarvioinnin suositus - nykytila Akatemiassa

- Akatemian tavoitteena on ollut ja on edelleen tutkimusrahoitusprosessin läpinäkyvyyden ja avoimuuden jatkuva kehittäminen
- Akatemia allekirjoitti DORA-julistuksen 2019 (toimeenpano samanaikaisesti)
- Akatemia kehittää vastuullisen arvioinnin periaatteita jokaisessa hakumuodossa juuri siihen sopivimmalla tavalla.

- Akatemiassa tutkijan arviointi **noudattaakin jo monilta osin TSV:n** suosituksen periaatteita:
 - Rahoitusmuotojen ja arvioinnin tavoitteet ja kriteerit ovat avoimesti saatavilla verkossa
 - Arviointi perustuu pääasiassa tutkimussuunnitelman arviointiin
 - Kaikki tutkimustuotokset on mahdollista tuoda esille CV:ssä ja julkaisuluettelossa
 - Päättäjät kiinnittävät huomiota suunnitellun tutkimuksen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen
 - Hakija saa arviointilausunnon tiedokseen -> hyöty tutkimuksen jatkosuunnitteluun

Vastuullisen tutkijanarvioinnin suosituksen pohjalta Akatemian 1.1.2021 jälkeen avattavia hakuja varten kehitetään parhaillaan

- Hakemus arvioidaan kokonaisuutena ja painotetaan entisestään tutkimussuunnitelman ja hakijan kompetenssin laadullista arviointia.
- Arvioitsijoiden ohjeistuksessa korostettaisiin aiempaa enemmän, että hakemusten arvioinnissa ei käytetä lehtien vaikuttavuuskertoimia ja julkaisuissa tieteellinen sisältö ja laatu ovat tärkeitä. Jufo-luokituksia ei edelleenkään saisi liittää hakemustietoihin.
- Tutkimusjulkaisujen lisäksi arvioinnissa huomioitaisiin aiempaa vahvemmin kaikkien tutkimustuotosten (ml. datasetit, ohjelmistot, patentit) arvo ja vaikuttavuus. Akatemia voisi esim. pyytää 10 tärkeintä tutkimustuotosta hakemukseen.
- Akatemian CV-malli päivitetään TENK uuden CV-mallin pohjalta. Siten tuodaan entistä paremmin esille tutkijan uran monimuotoisuus, tutkimustuotosten monimuotoisuus, tutkimuksen avoimen saatavuuden edistäminen, yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja vuorovaikutus.
- Myös rahoituspäätösten periaatteissa korostetaan TSV:n suosituksen periaatteita

- Ansioluettelomallia suositellaan käytettäväksi rinnan vastuullisen tutkijanarvioinnin suosituksen kanssa (Suositus vastuulliseen tutkijanarviointiin).
- Lähtökohtaisesti julkinen asiakirja, jossa esitettyjen tietojen tulee olla todennettavissa.
- Ansioluettelo noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä.
- Tutkijan ansiot tulevat esille mahdollisimman kattavasti, totuudenmukaisina ja vertailukelpoisina.
- Arviointiprosessin tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä ja hyvää hallintoa.

Tutkijan ansioluettelomalli 2020 – Akatemialle tärkeitä poimintoja 2/2

- **Malli sopii lähes sellaisenaan käytettäväksi Akatemian hauissa 1.1.2021 hauista alkaen**
- **Poimintoja:**
 - Suoritetut tutkinnot ja oppiarvot yhdenmukaisella tavalla ilmoitettuna
 - Pyydetään ilmoittamaan tauot työuralla selkeästi (joskus vaikuttaa hakukelpoisuuteen ja arviointiin)
 - Kannustetaan tuomaan esille tutkimuksen monimuotoiset tuotokset: julkaisut, kehitetyt menetelmät, ohjelmat, infrastruktuurit, aineistot, oppaat, työkalut, patentit ja keksinnöt, taiteelliset työt ja prosessit
 - Tutkimustyön ohjaus- ja johtamiskokemus yhdenmukaisella tavalla ilmoitettuna
 - Merkittävimmät muut akateemiset ansiot korostavat tutkijan uran monimuotoisuutta
 - Tieteellinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus tuo vahvasti esille avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämisen, tutkimus- ja tietoaineistojen tuottamisen ja vastuullisen jakamisen ja tutkimustuotosten hyödyntämisen sekä ansiot tiedeviestinnässä

Kansallinen suositus julkaisumetriikan vastuullisesta käytöstä

- Selkeät periaatteet julkaisumetriikan käytön rajoitteista -> Akatemian arviointiohjeita päivittäessä suositukset erinomainen apu (mm. Journal Impact Factorien soveltumattomuus)
- Akatemialle tärkeä poiminta:
 - Tieteellisen toiminnan arvioinnissa voidaan laadullisen asiantuntija-arvioinnin tukena käyttää määrällisiä indikaattoreita. Yksittäistä tutkijaa arvioitaessa pääasiallisena arviointimenetelmänä tulee käyttää asiantuntija-arviointia.
 - Tulokset tulee raportoida arvioinnin kohteen, menetelmien ja datan kannalta relevantilla indikaattoriarvojen tarkkuudella. Soveltumattomat indikaattorit tulee jättää pois raportoinnista.
- Avoin kysymys: onko olemassa / käytössä laajemmin hyväksytyjä vastuullisia julkaisumetriikoita, joita voi käyttää tutkijan arvioinnissa?

TSV:n ja TENK:n työ antaa hyvän pohjan yhteiselle kehittämiselle Suomessa

- Siksi Akatemiassa edistetään ja toimeenpannaan vastuullisen tutkijanarvioinnin kehittämistä ja avoimen tieteen toimia yhtä aikaa
 - Vastuullisen tutkijanarvioinnin tukeminen edistää avoimen tieteen kehittämistä
 - Julkaisujen ja muiden tuotosten avoin saatavuus on yksi elementti tutkijan vastuullisessa arvioinnissa
 - Plan S periaatteet / cOAlition S toimet sisältävät myös tutkijan arvioinnin kehittämisen ja DORA-periaatteiden toimeenpanon
- Toimeenpano Akatemiassa 1.1.2021 avattavista hauista alkaen. Ajantasaista lisätietoa www.aka.fi
- Muutokset koskevat koko tiedeyhteisöä. Siksi muutoksen suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvitaan tiivistä vuoropuhelua ja yhteistyötä.
- Kun tutkijoiden, tutkimusorganisaatioiden ja rahoittajien suunta on sama, toimet ja panostukset tuottavat parhaan tuloksen